

meu braç / ---» (*Hores d'Amor* I, ii, O C 1278; en el retrat que en féu Bertrana, prou es veuen aquelles galtes roselleres de 1901)

La forma clàssica cat. *rosella* (cf. Serradell, *Sota Terra, ClMuntTssa*, 125) no ha deixat de subsistir popularment en una part del domini: Eiv. (PzCabr.), Men. (FebrCard, Moll), quasi tot el País Val., alt Urgellet. (*ŕuzéles* Arcavell, 1936); l'*Atlas Ling des Pyr-Or* de Guiter (mapa 154) ens la mostra general a tot Cerdanya, Andorra, Capcir, algun poble de les Corberes, i una ampla zona entre Gxa. i Camprodon (sense comptar el lligd de Fenollet i de l'Aude), mentre que troba *ŕuélə* a Conflent, Baix Aglí, Baix Vallespir, Alberes i Alt Emp (tipus hipocorístics, secundaris i afrancesats a la resta)

La pèrdua de la -s- pretònica entre vocals obeeix a la forta propensió fonètica de les paraules en *ŕ* (*reina, raora, recialles, roada* etc), estudiada en *LleuresC*, 256, *EntreDL* II, 126, III, 15. Jo mateix tinc constatada aquesta pronúncia a gran part del català occidental, així com a l'Alt Emp (*ŕuélə* Biure, 1923), Alt Conflent (id. Caudiers, 1960) i l'Alt Matarranya (*ŕuéləs* Herbés, 1961) En cat. occid. salvant And. i part de l'Urgellet, sembla ser general, o almenys ser la del N, centre i S · *ŕuéləs* a tots els pobles de Cardós i Vall Ferrera (a l'alta Ribagorça i baixa V. d'Aran *babol*, a la resta de la vall *pansebè*), també a Sort (1931), a Guissona (*BDLC* III, 22), a les Borges (*BDLC* VI, 52) i a Tortosa (*BDC* III, 108); personalment tinc anotat *ŕuélə* a quasi tots els pobles del Baix Segrià i Garrigues, on n'hi ha tantes (Sarroca, Seròs, Torrebesses, Almatret)

Es sabut que *ŕuélə* és general de fet a Mallorca (*Bolletí Dicc de la Ll Cat* IV, 294). Entre les pronúncies que registra *AlcM*, notem l'excursionista mall. *ŕozélə* de Porreres, i la prolongació de l'àrea de caiguda fins a algun poble escadusser del Maestrat lato sensu (P. de Benifassà i Alcalà de X), mentre que és de creure que *ŕozgélə* de Vistabella no sigui més que malentès o indicació vacil·lant d'algú no autòcton, en lloc de *ŕogélə*, forma deguda a l'epèntesi normal en aquestes condicions, que tinc constatada en alguns llocs de les Garrigues (*ŕugélə* Alcanó, *ŕubélə*, i ells mateixos *ŕugélə* a Tamarit de Ll.). *Ronzella* en el Pinós no té una -n- «infixa» (*AlcM*) sinó contaminada per *poncella* Dels substituïts hipocorístics i de supervivències més o menys alterades del ll PAPAVER, ja n'hem dit quelcom en l'article PAPAVERACI.

També *rouselo*, avui, i formes semblants, en part del territori occità, i ja n'hi ha un curiós testimoni medieval «flor tan bela / que l'enfan apelon *roze(l)la*» en el roergàs Daudè de Pradas (princ S. XIV, *Rayn* V, 114-5), segons el qual (i no és inversemblant) hauria començat per ser una denominació infantil — de fet són les criatures les qui més se n'ocupen, en jocs i recitats infantils —, avui també allà s'han introduït formes amb la -s- alterada: *rourela* en algun punt, *rouelo* justament en el Roergue (Vayssier), amb la mateixa caiguda que en català dial.; n'han escrit Dauzat (article *coquelicot* en *Essais de Géogr. Ling*, N S 1938)

i O. Schroeffer, en la tesi *Die Ausdrücke für den Mohn*, amb comentari de Platz, *ARom* I, 1917, 149; però calia, no pas fer-hi reserves, sinó rebutjar incondicionalment, la pensada dels qui han suggerit que tals formes tinguin res a veure, sigui amb el ll. ROTA 'roda', sigui amb el gr. *ῥόδον*.

DERIV : *Rosellar* [DAG] *Roseller*; *rosellera* *Rosell* + *Roellassa* 'mena de bolet, anàleg però distint de la *grola*' Matamala de Capcir, 1960. *Arrosellat*; *enrosellar-se*.

CPT : *Rosamel* [Lab.], cf. *mel rosat* [Belv.]. *Rosamilina* *Rosòdic*: perquè s'obté per l'acció del fenol i el cresol sobre la *rosanilina* Per a *rosicler*, que no ve d'ací, veg *REALGAR* + *Rosicrucus* (+ll. *crux* 'creu'), adj. aplicat a la mitologia, que inventà Milton (angl. *-cian*), c. 1630, per al seu *Paradis Perdut* (qualificant les seves figures angèliques *Momentilla* etc), en la part més lleu i tardana de l'obra (cf. l'assaig de Macaulay sobre Milton), i després ha servit de disfressa a una societat «internacional» de pseudo-aristòcrates desvaçats (*-cian Clubs*).

Del gr. *ῥόδον*: *rod*; *Ròdic* I els cpts. en *rodol* (p. ex. l'homèric *rododàctil*, epítet de l'aurora, *SLit Costa* 1868) *Rododèndron* [-dre, Vogel], format amb *ῥόδον* 'arbre'. *Rodofícia*, amb *φυτόν* 'vegetal'. *Rodomel*

1 El qui l'usa és Verdaguer, de qui em sembla una singularitat: «És la vall delitosa de Satúria; / quan ab son bes primer l'alba la *rosa*, / sembla l'àurea conquilla en què, flayrosa, / sortí del mar la reina dels amors», *Canigó*, cant IV; «aixecant al cel sos braços rosats ab la sanch d'un Déu, demanant perdó --», *Excurs i Vi* (O P. Pop., 160.4). — 2 *Roser de tot l'any*, *dieteri de pensaments religiosos*, el llibre que Verdaguer publicà com a supl. de *La Veu de C.* des de 1-1-1893.

Rosada, *rosadell*, V. *ròs* *Rosadenc*, V. *rosa* *Rosader*, *rosador*, V. *ros* *Rosal*, *rosanilina*, V. *rosa* *Rosant*, V. *ròs* *Ros(s)ar*, castellanisme intolerable per *anar a frec*, *passar frec a frec*, *fretar*, *estar en fregadís* *Rosar* 'ruixar, arrosar', V. *ròs*, 'tenyir de rosat', V. *rosa* *Rosari*, *rosariare*, *rosarier*, -era, *rosarista*, *rosassa*, V. *rosa* *Rosat*, V. *ròs*, *rosa* *Rosbif*, V. *rostrir*

ROSCA, mot propi i peculiar del castellà i el portuguès, existent també en català, d'origen obscur, si bé és versemblant que sigui pre-romà; com que en català s'usa menys extensament que en les altres llengües hispàniques i en sentits menys essencials i dades més modernes, és probable que, almenys en part del nostre territori, sigui degut a influència castellana o potser mossàrab □ 1ª doc : 1805, Belv.

«Rosca f : la de pa; panis orbita; en els mascles y femelles dels caragols: spira; fer las rosacas en los mascles y femellas dels caragols: atarrajar, cochleas elaborare». Dels mateixos anys, potser uns pocs abans, el B. de Maldà, descrivint una opulenta i ostentosa festa familiar: «se serví lo agasajo, servint un criat los plats --- altres criats amb les golosines de melindros en as-